

Quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo chương trình giáo dục phổ thông 2018 ở các trường trung học phổ thông

Nguyễn Văn Khải*

*Học viên cao học, Trường Đại học Vinh

Received: 22/12/2022; Accepted: 25/12/2022; Published: 29/12/2022

Abstract: One of the requirements for Math teachers in high schools is the teaching of Mathematics according to the general education program 2018. The article proposes the procedures of the Mathematics teaching method according to the general education program 2018 as required by the new education program and the results of implementation in high schools in Di Linh District, Lam Dong Province.

Keywords: In general, teaching Mathematics according to the general education program 2018 in high schools.

1. Đặt vấn đề

Trong Chương trình GDPT2018, hoạt động dạy học (HDDH) môn Toán ở trường trung học phổ thông (THPT) góp phần hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và các năng lực đặc thù cho học sinh (HS). Do đó, đây được coi là một trong những hoạt động giáo dục quan trọng do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện (Bộ GD-ĐT, 2018). Để đáp ứng mục tiêu này, ngay từ trong quá trình xây dựng và hoàn thiện Chương trình GDPT mới, đã có rất nhiều các công trình quan tâm, nghiên cứu và thực hiện tổ chức triển khai HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở các cấp học và bước đầu đã đạt được một số kết quả tích cực. Tuy nhiên, để tổ chức HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở các trường THPT thực sự đạt được hiệu quả cao, cần có vai trò chỉ đạo không nhỏ của các cấp quản lý trên nhiều phương diện khác nhau. Do đó, cần phải có những công trình nghiên cứu về tổ chức HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 cho HS dưới góc độ của người quản lý.

Trong bài viết này, các tác giả trình bày một số vấn đề lí luận cơ bản liên quan đến công tác quản lý HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT. Hy vọng các thông tin này sẽ giúp nhà quản lý các trường THPT quan tâm đến vấn đề lí luận liên quan đến quản lý HDDH môn Toán trong nhà trường để từ đó có những biện pháp quản lý hiệu quả hơn hoạt động này tại cơ sở GDPT.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quản lý HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018

Dạy học (DH) là một hoạt động tổ chức, điều khiển quá trình học tập của HS, giúp HS nắm vững kiến thức, hình thành kỹ năng và phát triển nhân

cách. Hoạt động học sẽ đạt ba mục đích: trí dục (nắm vững tri thức, hình thành kỹ năng), phát triển (phát triển tư duy và năng lực hoạt động trí tuệ HS) và giáo dục (hình thành thế giới quan khoa học, giáo dục nhân cách, phẩm chất đạo đức HS). Nói cách khác, dạy học sẽ giúp người học phát triển cả đức lẫn tài, cả năng lực lẫn phẩm chất.

Quản lý HDDH là quản lý các thành tố cấu trúc của HDDH, cần phải tạo điều kiện và tác động cho sự cộng tác tối ưu giữa GV và HS nhằm lựa chọn nội dung, phương pháp (PP) phù hợp, áp dụng hài hòa các PP, tận dụng các phương tiện và điều kiện hiện có, tổ chức linh hoạt các hình thức DH, tìm ra phương thức KTĐG kết quả DH đáng tin cậy để đạt được mục tiêu DH đề ra.

CBQL (hiệu trưởng) chịu trách nhiệm quản lý toàn diện các mặt hoạt động trong nhà trường: đảm bảo chương trình, nội dung giảng dạy các môn, cải tiến việc dạy và việc học, cung cấp những điều kiện DH cần thiết. Ngoài ra, quản lý HDDH ở trường THPT là quản lý việc chấp hành các quy định (điều lệ, quy chế, nội quy...) về hoạt động giảng dạy của GV và hoạt động học tập của HS, đảm bảo cho hoạt động đó được tiến hành một cách tự giác, có nề nếp, có chất lượng và hiệu quả, chất lượng cao.

Từ cách tiếp cận trên, theo chúng tôi: *Quản lý HDDH môn Toán ở trường THPT là những tác động có mục đích, có kế hoạch của chủ thể quản lý nhà trường thông qua việc thực hiện đồng bộ các chức năng quản lý đến toàn bộ quá trình DH môn Toán, GV, HS và các lực lượng liên đới nhằm vận hành quá trình DH đạt được mục tiêu của chương trình DH môn Toán đề ra.*

2.2. Quản lý HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT

2.2.1. Sự cần thiết phải quản lý HDDH môn Toán

theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT

Trong trường THPT, Hiệu trưởng có vai trò rất quan trọng trong việc quản lý, điều hành các hoạt động học tập của nhà trường. HĐDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT cũng vậy, để đạt được hiệu quả cao, Hiệu trưởng có vai trò sau:

Tổ chức thực hiện và chỉ đạo tổ bộ môn Toán thực hiện xây dựng và tổ chức DH môn Toán chương trình GDPT2018.

Tổ chức thực hiện công tác bồi dưỡng nâng cao nhận thức, trình độ, nghiệp vụ cho CBQL, GV môn Toán về DH chương trình GDPT2018.

Tổ chức thực hiện kiểm tra các HĐDH môn Toán chương trình GDPT2018 như dự giờ, kiểm tra định kì, kiểm tra đột xuất kế hoạch giảng dạy.

Đảm bảo các điều kiện về CSVC, trang thiết bị DH chương trình GDPT2018 như máy chiếu, bảng tương tác, SGK, sách tham khảo, mô hình Toán học,...

Quản lý GV môn Toán: phân công công tác, KTĐG xếp loại GV; thực hiện công tác khen thưởng, kỷ luật.

Quản lý HS và các hoạt động của HS do nhà trường tổ chức: xét duyệt kết quả, đánh giá, xếp loại học sinh theo đúng quy định.

2.2.2. Nội dung quản lý HĐDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT

1. Xây dựng kế hoạch HĐDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT: Quản lý việc thực hiện mục tiêu dạy theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT bắt đầu từ khâu quản lý XDKH DH môn Toán của mỗi GV phải dựa trên việc xác định mục tiêu DH môn Toán trong năm học, cụ thể là chỉ tiêu của từng lớp mà họ được giao phụ trách dạy. Điều này phải dựa trên trình độ năng lực DH của GV và kết quả khảo sát chất lượng môn Toán ở các lớp học mà họ được giao từ đầu năm.

Để có thể thực hiện tốt việc quản lý mục tiêu DH môn Toán theo chương trình GDPT2018, hiệu trưởng cần chỉ đạo: XDKH năm học, kế hoạch cá nhân, đổi mới mục tiêu, phương pháp, hình thức kiểm tra nhằm nâng cao chất lượng DH môn Toán theo chương trình GDPT2018.

Trong quá trình quản lý mục tiêu DH môn Toán, CBQL cần huy động các thành viên trong bộ máy quản lý nhà trường, phân công, theo dõi nắm tình hình thực hiện kế hoạch, chương trình hàng tuần, hàng tháng thông qua kiểm tra lịch báo giảng, sổ đầu bài, dự giờ, thời khóa biểu... Điều quan trọng là phải tiến hành phân tích các thông tin thu được, để có

thể đánh giá được việc thực hiện kế hoạch, chương trình DH môn Toán sau những lần tổng hợp theo dõi định kỳ tuần, tháng. Từ đó có thể đưa ra những biện pháp quản lý phù hợp, giúp GV thực hiện đúng và đủ chương trình, kế hoạch DH môn Toán theo quy định.

2. Tổ chức HĐDH môn Toán theo chương trình GDPT 2018 ở trường THPT

Chương trình môn Toán bảo đảm tính thống nhất, sự phát triển liên tục, bao gồm hai nhánh liên kết chặt chẽ với nhau, một nhánh mô tả sự phát triển của các mạch nội dung kiến thức cốt lõi và một nhánh nhỏ mô tả sự phát triển của năng lực, phẩm chất của học sinh. Chương trình môn Toán THPT tạo nền tảng cho giáo dục nghề nghiệp và giáo dục đại học.

Nội dung môn toán THPT bao gồm 3 mạch kiến thức: Số và Đại số, Hình học và đo lường, Thống kê và xác suất. Trong đó Số và Đại số chiếm phần lớn nội dung và đây là nội dung cơ bản hình thành các kiến thức của môn toán là nền tảng cho việc học các môn học khác. Hình học và đo lường là các kiến thức liên quan đến tư duy sáng tạo, hình thành thế giới trực quan sinh động. Một lượng nhỏ các kiến thức ứng dụng thực tế về Thống kê và xác suất, giúp học sinh giải quyết các bài toán thực tiễn liên quan đến cuộc sống, giúp các em thấy Toán học thật gần gũi. Môn Toán ở THPT có hệ thống chuyên đề học tập chuyên sâu và các nội dung học tập giúp HS nâng cao kiến thức, kỹ năng thực hành, vận dụng giải quyết các vấn đề gắn với thực tiễn. Do đó yêu cầu GV phải nắm rõ nội dung, chương trình DH môn Toán để từ đó căn cứ vào đặc điểm, khả năng học tập môn Toán của từng HS, từng lớp mà có phương pháp, hình thức DH phù hợp để đạt được nội dung theo yêu cầu.

Yêu cầu đối với Hiệu trưởng là phải nắm vững chương trình, tổ chức cho GV tuân thủ một cách nghiêm túc, không được tùy tiện thay đổi, thêm bớt làm sai lệch chương trình DH. Trong quản lý chương trình nội dung DH môn Toán theo chương trình GDPT2018, hiệu trưởng cần: Nắm vững nguyên tắc cấu tạo chương trình, nội dung và phạm vi kiến thức môn Toán của từng lớp; Thường xuyên định kì giám sát việc thực hiện chương trình, nội dung DH môn Toán theo chương trình GDPT2018 thông qua các hình thức như: dự giờ, kiểm tra giáo án, kiểm tra sổ đầu bài,... Điều chỉnh kịp thời những hạn chế khi thực hiện chương trình, nội dung DH môn Toán theo chương trình GDPT 2018.

Để QL thực hiện CT DH đạt kết quả, bảo đảm thời gian cho việc thực hiện chương trình DH, Hiệu

trường phải chú ý sử dụng thời khóa biểu như là công cụ để theo dõi, điều khiển và kiểm soát tiến độ thực hiện CT DH, để thường xuyên, kịp thời điều chỉnh những lệch lạc trong quá trình thực hiện CT DH.

3. Chỉ đạo HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT

Chỉ đạo tổ trưởng chuyên môn tổ chức cho GV thảo luận, xây dựng chương trình, nội dung, kế hoạch giáo dục theo chương trình GDPT2018 cho môn Toán bám sát các văn bản chỉ đạo về chuẩn kiến thức, kỹ năng, tinh giản nội dung, chương trình; đổi mới chương trình, nội dung.

Ban chuyên môn phê duyệt kế hoạch giáo dục của TCM từ đó làm căn cứ tổ chức thực hiện, kiểm tra.

Chỉ đạo TCM thực hiện vận dụng các hình thức tổ chức DH khác nhau, kết hợp giữa các hình thức DH trên lớp, ngoài lớp, thực hành, tham quan... một cách hợp lý.

Chỉ đạo GV thực hiện nghiêm túc quy chế chuyên môn và nề nếp DH, dạy đủ theo quy định của phân phối chương trình, nghiêm cấm việc cắt xén, dồn ép bài học, thêm bớt tiết học dưới bất kỳ hình thức nào.

Chỉ đạo TCM đổi mới SHCM thông qua hoạt động nghiên cứu bài học, DH theo chuyên đề, chủ đề, dự giờ, rút kinh nghiệm có thể trong tổ hoặc liên trường để trao đổi kinh nghiệm.

Chỉ đạo GV thiết kế bài dạy theo hướng PTNL HS (gồm các hoạt động: hoạt động khởi động, hình thành kiến thức, luyện tập, vận dụng, tìm tòi và mở rộng; và 6 bước: tiếp nhận và thực hiện nhiệm vụ, báo cáo kết quả, nhận xét và đánh giá, gợi ý sản phẩm).

Chỉ đạo GV tăng cường áp dụng và sử dụng có hiệu quả các PP hình thức DH tích cực, đẩy mạnh ứng dụng CNTT, các CSVC DH hiện đại.

4. Kiểm tra, đánh giá HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT

Quản lý việc thực hiện HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 giúp Hiệu trưởng có cơ sở đánh giá việc thực hiện nhiệm vụ dạy và học của thầy - trò, có vai trò tạo động lực, điều chỉnh hoạt động dạy, hoạt động học, hoạt động quản lý được quy định trong chương trình. Vì vậy, Hiệu trưởng cần: Chỉ đạo Ban chuyên môn, TCM LKH kiểm tra định kì: đầu kì, giữa kì, cuối kì, cuối năm ngay từ đầu năm học cụ thể để GV có cơ sở thực hiện; Chỉ đạo kiểm tra KHGD cụ thể chi tiết, xem đã thực hiện đúng kế hoạch, nội dung đề ra: thường xuyên, đột xuất. Kiểm tra hồ sơ qua đó đánh giá tính tích cực, chủ động; Chỉ đạo TCM, GV chú trọng đánh giá thường xuyên đối với tất cả HS qua các hoạt động học tập trên lớp, qua các báo cáo kết quả thực hành,

dự án học tập; Chỉ đạo TCM, GV thực hiện nghiêm túc ra đề kiểm tra thường xuyên, cuối kì đúng ma trận, đúng năng lực HS dưới hình thức trắc nghiệm khách quan đảm bảo 4 mức độ nhận thức, có thể kết hợp tự luận; Chỉ đạo TCM yêu cầu GV chấm, trả bài, cập nhật điểm đúng tiến độ, chấm trả bài có phần nhận xét, hướng dẫn HS sửa sai, động viên học sinh.

Trong quá trình KTĐG hiệu trưởng phân công nhiệm vụ cụ thể tới từng thành viên: Phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, tổ trưởng, giáo viên, các thành viên phải lập được kế hoạch KTĐG một cách đầy đủ theo yêu cầu của chương trình, thường xuyên kiểm tra xem xét việc thực hiện nhiệm vụ của các thành viên để đảm bảo hiệu quả công việc đã đề ra, từng bước nâng cao được hiệu quả việc quản lý hoạt động KTĐG.

5. Điều kiện quản lý HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT

Phát triển DH môn Toán tuy không trực tiếp làm thay đổi quá trình DH môn Toán, song nó rất quan trọng góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả DH môn Toán. Đổi mới nội dung chương trình, sách giáo khoa và PPDH, phát triển DH môn là yếu tố không thể thiếu được để đảm bảo việc đổi mới thành công. Quản lý tốt sẽ có tác động tích cực nâng cao chất lượng và hiệu quả DH môn Toán theo chương trình GDPT2018.

3. Kết luận

Quản lý HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 là quá trình lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và KTĐG HDDH để đảm bảo đạt được mục tiêu của môn Toán về PTNL học sinh. Quản lý HDDH môn Toán theo chương trình GDPT2018 ở trường THPT gồm 4 nội dung cơ bản là: Quản lý mục tiêu DH môn Toán theo chương trình GDPT2018; quản lý chương trình, nội dung DH môn Toán theo chương trình GDPT2018; quản lý PPDH, hình thức DH môn Toán theo chương trình GDPT2018; quản lý thực hiện hoạt động KTĐG dạy học môn Toán theo chương trình GDPT2018.

Tài liệu tham khảo

[1]. Ban chấp hành TU (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT*. Hà Nội.

[2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số: 32/2018/TT-BGDĐT về ban hành Chương trình GDPT- Chương trình tổng thể*. Hà Nội

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số: 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15 tháng 09 năm 2020 ban hành điều lệ trường THCS, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học*.